

Factsheet Bijen en de bestuiving van kersen

Bestuiving is de overdracht van stuifmeel uit de meeldraden naar de stamper, waardoor een vrucht zich kan ontwikkelen. In de kersenteelt, althans bij zoete kersen (niet zozeer bij morellen), is kruisbestuiving noodzakelijk, dat wil zeggen dat bestuiving en bevruchting plaatsvindt tussen verschillende rassen. Bijen zijn hierbij onmisbaar. Zonder bijen geen zoete kersen.

Het weer

De weersomstandigheden tijdens de bloei vormen een belangrijke factor. Nachtvorst beïnvloedt de bloemkwaliteit, zonnig weer en 20° C zorgt voor snelle bloei, regen en lage temperaturen voor trage bloei en verder draagt de wind bij aan bestuiving. Bij kersenteelt start de bloei vanaf begin april. Doordat de dagen dan nog relatief kort zijn en de kans op ongunstige weersomstandigheden groot, vergt bestuiving door bijen extra aandacht. Het stuifmeel van kersen is betrekkelijk zwaar en wordt daardoor minder makkelijk verspreid via de wind. Vandaar dat de rol van de bij in de kersenteelt zo belangrijk is. De vroege bloei is aantrekkelijk, omdat er verder nog niet zo veel te halen is voor de bijen. De imker kan met zijn bijenkasten na de kersenbloei nog volop aan de slag bij andere teelten.

Bijen perfect geschikt voor grootschalige teelt

De Nederlandse kersenteelt wordt steeds grootschaliger. De invloed van natuurlijke bestuiving door wilde hommels of solitaire bijen is dan nog minimaal. Professionele inzet van bijenvolken zet wel zoden aan de dijk; bijen ondersteunen grootschaligheid. Optimaal is de inzet van 4 bijenvolkeren per hectare kersen.

Suiker- en eiwitrijke bloesem aantrekkelijk voor bijen

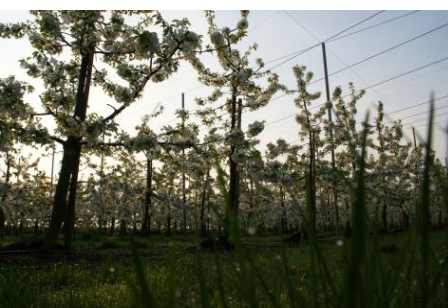
De suikerrijke nectar van de kersenbloesem is een feest voor bijen. Bovendien leveren de bloemen veel stuifmeel: de eiwitbron voor larven en jonge bijen. De bloesem van kersen is aantrekkelijk voor de bijen en dus ook voor de imker. Voor de teler betekent het dat de bloesem goed bevlogen wordt met een goede bestuiving en vruchtzetting tot gevolg.

Gewasbescherming

De risico's van gewasbeschermingsmiddelen staan vermeld op de etiketten. Fungiciden en herbiciden zijn meestal ongevaarlijk voor bijen en kunnen dus gedurende de bestuivingsperiode gewoon worden ingezet vanuit het perspectief van de bij. Het is raadzaam dit alleen te doen in de ochtend of avond om toch de bijenvlucht niet te verstoren.

Insecticiden zijn meestal wel schadelijk voor bijen.

Middelen die gevaarlijk zijn voor bijen mogen alleen worden toegepast nadat alle bloemen zijn uitgebloeid. Want als er bloemen aanwezig zijn, kunnen er altijd bijen uit de omgeving op deze bloemen foerageren.

Tips en weetjes

Waar kun je als kersentelers op letten als het gaat om 1) de inzet van bijen op het bedrijf en 2) de bescherming van bijen:

- Voor goed bloembezoek en een goede bestuiving in de kersenteelt zijn 4 bijenvolkeren per hectare nodig.
- Maak goede afspraken met de imker. Het is aan te raden dit voor de langere termijn te doen. Het belang van de imker bij kersenteelt is de vroege bloei, de zoete nectar en het stuifmeel (eiwitbron voor larven en jonge bijen). Met goede wederzijdse afspraken voor de lange termijn bent u ieder jaar verzekerd van professionele bestuiving.
- Het is het beste dat de bijenkasten aan de randen van de percelen staan. Zo hebben de bijen het meeste overzicht en kunnen ze zich goed oriënteren. Er kunnen gerust 3 à 4 volkeren bij elkaar staan. Dat is zelfs gunstig als de temperatuur op de grens ligt van wel/niet uitvliegen; als er dan één gaat, gaan ze allemaal los. Let er op dat de vliegopening van de bijenkasten op het zuiden is gericht en de kasten een stuk boven de grond staan.
- Gun de bijen rust nadat ze zijn verplaatst. Door het schokken tijdens de rit in de bestelbus of aanhanger zijn ze geïrriteerd en hebben ze even tijd nodig om tot rust te komen. Voldoende rust voorkomt het verloren gaan van bijen.
- Hoe meer vocht, hoe meer nectar. Hierdoor kan onder droge omstandigheden het bloembezoek door bijen worden gestimuleerd. U kunt de bijen sturen door met druppelaars uw perceel vochtig te houden.
- De bij is de stilist onder de bestuivers. Hij vliegt alleen als de omstandigheden voor bloei en bestuiving gunstig zijn. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld hommels die ook al naar bloemen gaan als het stuifmeel nog niet rijp is. Dit gaat ten koste van de kwaliteit.
- Tijdens de bloei van kersen bestaat een bijenvolk uit ongeveer 20.000 bijen die gezamenlijk per dag 12 miljoen bloembezoeken afleggen. Ter vergelijking: een hommenvolk bestaat uit maximaal 300 hommels die 900.000 bloemen bezoeken per dag. Een bijenvolk is drie keer zo duur als een hommenvolk, maar wel ruim 13 keer zo effectief.
- Let op in verband met kruisbestuiving dat u geschikte rassen bij elkaar zet. De bloesem moet vrijwel identiek zijn, vanwege de bloemvastheid van bijen per uitvlucht.
- Kruisbestuiving gaat gewoon door in de bijenkast, doordat stuifmeel blijft kleven aan de haren van bijen en deze bijen de volgende uitvlucht weer kersenbloemen bezoeken.
- Kersentelers kunnen groenstroken inzaaien met witte klaver om bijen ook in de zomer van voldoende voedsel te voorzien. Gerooide percelen zouden kunnen worden ingezaaid met phacelia, afrikaantjes of andere groenbemesters als bijdrage aan een gezonde bijenstand.

© februari 2014

www.bijenkennisnet.nl

Deze factsheet is tot stand gekomen in het kader van het project Verdienen met Bijen van ZLTO en NBV. Er is gebruik gemaakt van de kennis en ervaring van leraren bijenhouderij en imkers Christ Smeekens en Wim van den Oord.

Bijenkennisnet

Boeren en imkers werken samen in het project Bijenkennisnet. Zij wisselen kennis uit over bijen en de boerenpraktijk tijdens informatie- en verdiepingsbijeenkomsten. Ook op het digitale netwerk [bijenkennisnet.nl](http://www.bijenkennisnet.nl) wordt informatie ontsloten. Bijenkennisnet is een project van NBV, LTO Noord, ZLTO en LLTB en wordt financieel mogelijk gemaakt door het ministerie van EZ, LTO Noord (Fondsen), ZLTO en LLTB.

